

Aplikace prvků environmentální výchovy do vzdělávací nabídky mateřské školy

Webinář I.

Mgr., Bc. Michael Novotný

- Učitel mateřské školy (13 let praxe v MŠ)
- Absolvent PF UJEP Ústí nad Labem – Učitelství pro mateřské školy
- Absolvent PedfUK v Praze – Pedagogika předškolního věku
- Lektor tvořivé dramatiky a pohybových her – Národní institut dalšího vzdělávání
- Pedagogické centrum Ústeckého kraje
- Pedagogicko – psychologická poradna Teplice
- Středisko pro vzdělávání dospělých Liberec

Publikační činnost

- **Novotný, Michael (et).** *Šimonovy pracovní listy 16*, Praha: Portál 2011, ISBN 978-80-7367-855-5.
- **Kolektív autorov,** *Rok v našej školke*, Bratislava: Vydavateľstvo Príroda 2011, ISBN 978-80-07-01946-1.
- **Novotný, Michael.** *Mrňous poznává mláďata*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-14-9.
- **Novotný, Michael.** *Mrňous poznává domácí zvířata*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-16-3.
- **Novotný, Michael.** *Mrňous poznává zvířata na venkově*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-15-6.

Publikační činnost

- **Novotný, Michael.** *Mrňousův zvěřinec v ZOO*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-18-7.
- **Novotný, Michael.** *Mrňousův zvěřinec na statku*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-19-4.
- **Novotný, Michael.** *Mrňousův zvěřinec v lese*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-17-0.
- **NOVOTNÝ, Michael.** *Veršované pohádky* [online]. 1. Praha: Martin Koláček E-knihy jedou, 2015, 205 s. ISBN 978-80-7512-337-4.
- **NOVOTNÝ, Michael.** *O červené Karkulce*, Praha: Modrý slon, 2016.

Obsah webináře

- Prezentace her, činností a aktivit napříč výchovami s environmentální prostupností

Anketa – kdo se účastní webináře?

- A. Učitel-ka mateřské školy
- B. Učitel-ka základní školy
- C. Rodič
- D. Jiné – jaké

Je účastníkem webináře také muž?

- Pokud ano, pak z jakého oboru

Důležitost environmentálních činností v předškolním vzdělávání

- Rozvoj elementárního povědomí o přírodě, její ochraně a udržitelném rozvoji s ohledem na budoucí generace
- Využití odpadových materiálů (vedení dětí k recyklaci)
- Práce s přírodními materiály
- Osvojování si poznatků spojených s přírodními jevy a zákonitostmi
- Rozvoj kognitivních funkcí

Zásady spojené s aplikací nejrůznějších činností

- Seznámení dětí s obsahem dané činnosti
- Příprava pomůcek (mohou se zapojit také děti)
- Klást důraz na bezpečnost při práci (ostré předměty, práce s lepidlem aj.)
- Ohleduplnost k druhým
- Možnosti spolupráce
- Respektování individuality dítěte
- Přiměřenost činností

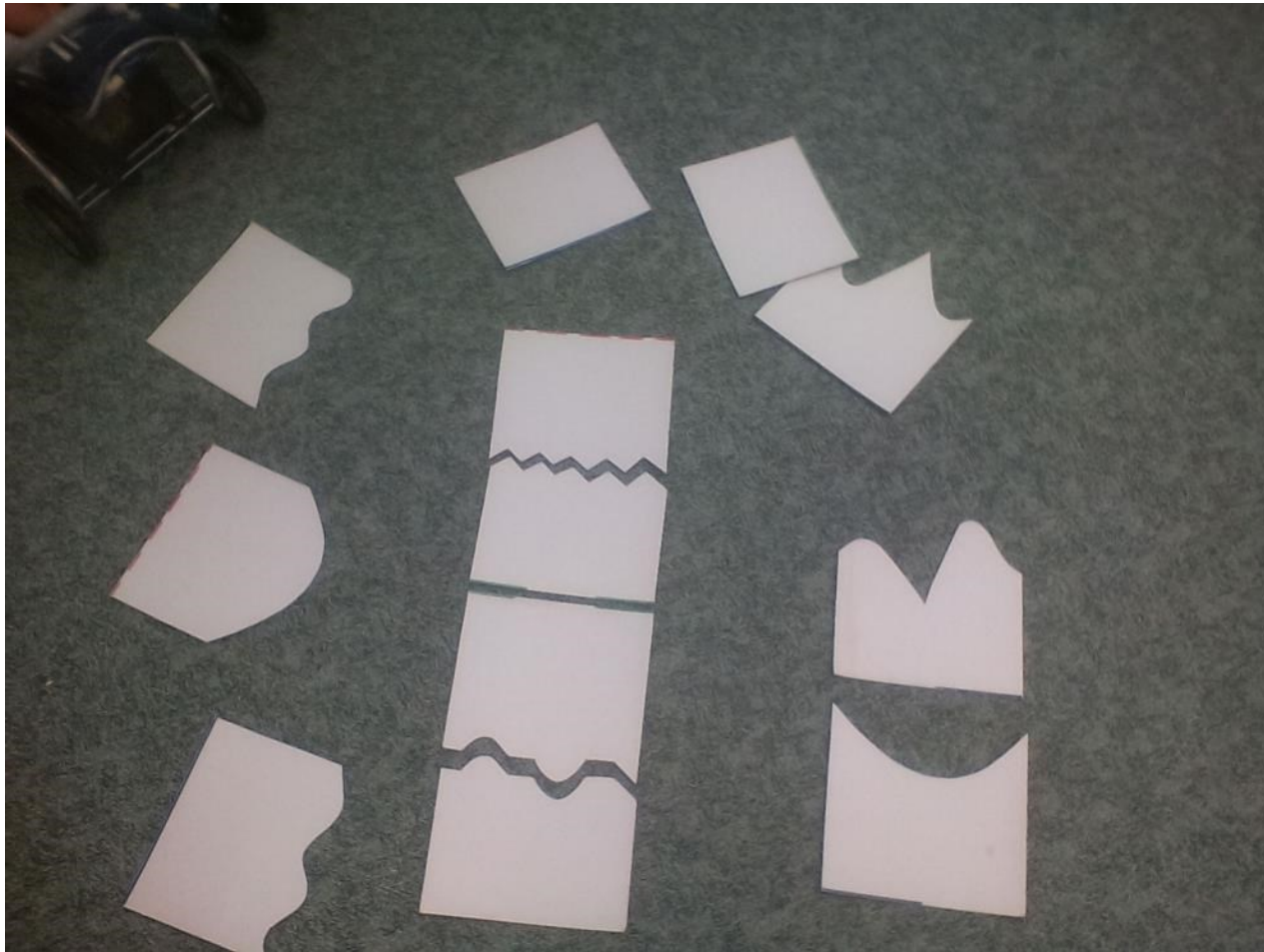
Experiment - sopka

Experiment - sopka

- Pro tento pokus budeme potřebovat modelínu, skleněný válec nebo větší zkumavku. Prášek do pečiva, mycí prostředek Jar, potravinářské barvivo a ocet. Z modelíny si vymodelujeme sopku a dovnitř sopky umístíme skleněný válec nebo větší zkumavku. Pokud nemáme, postačí vnitřek sopky „vystlat“ igelitovým sáčkem. Poté nalijeme do ústí válce mycí prostředek Jar a zasypeme práškem do pečiva (množství vždy záleží na velikosti a hloubce válce, proto doporučuji, experiment si před aplikací v MŠ nejprve vyzkoušet). Pak na Jar s kypřícím práškem přiléváme ocet. Tyto látky spolu reagují tak, že ze sopky vystupuje hustá pěna. Pro viditelnější efekt můžeme přisypat také potravinářské barvivo.
- **EV prostupnost** – práce s chemickými a fyzikálními látkami
- **Cíl** – rozvoj kognitivních funkcí, bádání a objevování

Předmatematické činnosti – cesta do ledového království

Cesta do ledového království

- Z kartónového papíru si vystřihneme obdélníky. Každý obdélník rozstřihneme nejrůznějšími způsoby. Úkolem dětí je poskládat ledovou cestu tak, aby se po ní dalo projít.
- Pohybová hra – děti poskládají ledové kry přes které poté projdou do ledového království. Na konci cesty je několik obrázků max. 8 ks. (např. z pohádek). Paní učitelka vpustí děti do ledového království poté, co si zapamatují tyto obrázky a jejich obsah sdělí paní učitelce.
- **EV prostupnost** – práce s odpadovým materiálem
- **Cíl** – rozvoj logického myšlení, fantazie a kooperace

Výtvarné tvoření – bacil foukaná brčkem

Bacil foukaný brčkem

- Na čtvrtku formátu A4 postupně rozléváme barevnou tuš a děti ji brčkem rozfoukávají. Vznikají atypické tvary vypadající například jako bacil.
- Pohybová hra „Na bacily“ – určíme jedno dítě, které je bacil. Jeho úkolem je honit ostatní děti, koho se dotkne, ten se rozkašle. Jedno dítě bude doktor a ten svým dotykem opět nakažené děti uzdraví.
- **EV prostupnost** – práce s odpadovým materiálem
- **Cíl** – rozvoj fantazie, dechové koordinace a pohybových dovedností

Pracovní činnosti – karnevalové masky ze sádry

Sádrové masky

- Vytvoříme lůžko například ze stolu, na které dáme deku a polštář. Jedno dítě si na lůžko lehne. Dítěti dáme na obličej potravinářskou folii, kde uděláme díry na nos a ústa (namísto folie můžeme rozetřít po obličejí mastný krém). Poté děti společně s učitelkou přikládají na obličej proužky sádry. Aby sádra rychleji zaschla můžeme použít horký vzduch z fénu. Po zaschnutí masku sejmeme a druhý den si jí děti mohou pomalovat temperovými barvami.
- **EV prostupnost** – práce s přírodním materiálem
- **Cíl** – rozvoj jemné motoriky a kooperace

Experiment – mýdlové bubliny

- Do připravené hlubší nádoby si děti nastrouhají klasické mádlo (může být i mýdlo tekuté). Poté metličkami našlehávají z mýdlové vody pěnu. Hustou pěnu pak mohou rozfoukávat čímž zjišťují, jak je lehká. Dbáme na bezpečnost při strouhání mýdla.
- Pohybová hra – Velká novina, přiletěla bublina, bublina se nafukuje, přitom pěkně poletuje, přiletěla nad náš dům, udělala prask a bum.
- **EV prostupnost** – práce s přírodním materiálem, vytváření chemické reakce
- **Cíl** – osvojování si nových poznatků, rozvoj kognitivních funkcí

Experiment – světlo z brambor

- Potřebujeme sedm hliníkových nebo měděných kabelů či drátů o délce cca 14 centimetrů. Kabely očistíme od bužírky a konec prvního (A) kabelu zasuneme do brambory. Druhý kabel (B) namotáme na zinkový hřebík a z druhé strany zastrčíme do té samé brambory. Volný konec (A) zastrčíme do další brambory a z druhého konce brambory zastrčíme další kabel. Takto postupujeme do doby, až budeme mít spojen všechny brambory hliníkovými kabely. Bude nám tedy u první brambory koukat konec připevněný na hřebíku a z poslední brambory konec posledního kabelu. V tmavé místnosti pak konce kabelů přiložíme k diodě (dá se zakoupit v jakémkoli elektu) a ta se nám rozsvítí. Pokud se tak nestane, prohodíme póly kabelů na diodě.
- **EV prostupnost** – práce s přírodním materiálem, vytváření chemické reakce
- **Cíl** – osvojování si nových poznatků, rozvoj kognitivních funkcí

Dramatická činnost - větříček

- Děti vytvoří dvojice. První z dvojice se postaví dopředu a druhý pak stojí za zády prvnímu a snaží se jej jemnými dotyky rozhýbat, jako když si vánek hraje se stromy. Můžeme pro dokreslení atmosféry reprodukovat relaxační hudbu. Vánek může být zpočátku mírný a postupně může zesilovat. Důležité je dbát na bezpečnost, aby dítě, které rozhýbává kamaráda, jej nepustilo na zem. Zpočátku nemusí být důvěra mezi dětmi velká, ale postupně ji lze u dětí „vypěstovat“.
- **EV prostupnost** – uvědomění si přírodního jevu - větru
- **Cíl** – rozvoj kognitivních funkcí zejména fantazie, vcítění se do přírodního jevu

Multikulturní výchova – pohybová hra krokodýl nilský

- V herně, na zahradě mateřské školy nebo v přírodním prostředí vymezíme herní prostor (měl by být dostatečně prostorný, vždy přihlížet k počtu dětí). Uprostřed herního prostoru bude jedno dítě, které představuje krokodýla z řeky Nil. Vymezený prostor bude řeka a ostatní děti (zebry, antilopy, aj.) se budou snažit dostat se na druhou stranu řeky. Úkolem krokodýla je chytit (dotekem) zvířata, která se snaží dostat na druhou stranu. Ten, kdo je chycen, se stává také krokodýlem a chytá zbylé děti. Je potřeba dohlédnout na to, aby byl herní prostor co nejméně členitý tak, aby bylo v co nejvyšší míře eliminováno riziko zranění.
- **EV prostupnost** – získat elementární povědomí o jiném sociokulturním prostředí
- **Cíl** – rozvoj pohybových dovedností (rychlosti a obratnosti)

Experiment – ledové kostky

- Do nádoby nalijeme studenou vodu, poté do vody ponoříme kostky ledu a obyčejnou nit. V tento okamžik se ještě nic dít nebude. Poté přisypeme do vody sůl, čímž se zvýší hustota vody a tím také klesne teplota. Poté kostky ledu přimrznou k ponořené niti a budeme je moci vytáhnout.
- **EV prostupnost** – práce s přírodním materiálem, fyzikální zákony
- **Cíl** – rozvoj kognitivních funkcí, osvojování si nových znalostí

Multikulturní výchova – černošské děti

- Děti v Africe musí mnohdy chodit do školy velmi daleko a cesta tam i zpět jim trvá velice dlouho. Občas se stane, že domů dorazí až za tmy. Určíme dvě děti, které budou představovat černošské školáky jdoucí ze školy. **Ostatní děti se rozmístí po herním prostoru (školní třídě, přírodním prostředí, které je vymezeno metami nebo provazem). Dvěma určeným dětem pak zavážeme šátkem oči a každé z nich postavíme na opačný konec herního prostoru. Jejich úkolem je pak projít pralesem (z dětí) a za pomoci verbální komunikace nalézt jeden druhého.** Děti se v rolích černošských školáků prostřídávají. Děti, které ztvárňují stromy, se mohou mírně pohybovat jakoby ve větru, ale nikterak by neměly aktivně bránit dětem v pohybu. Některým dětem mohou zavázané oči vadit nebo jim to může být nepříjemné. Doporučuji tyto děti včlenit do role stromů či přírodních překážek.
- **EV prostupnost** – získat elementární povědomí o jiném sociokulturním prostředí
- **Cíl** – rozvoj smyslového vnímání, koordinace pohybů a kooperace

Motivační říkanka - Afrika

Afrika

Autor Michael Novotný

Afrika je slunná, přeci,
je tam teplo, jako v peci.

Černoši i běloši,
u moře si lenoší.

Výtvarné tvoření - slunce

Slunce vytvořené vatovými tyčinkami

- Připravíme si velkou čtvrtku (formát A3). Poté tužkou předkreslíme tvar slunce. Do mističek dáme temperové barvy, které však neředíme vodou, potřebujeme je mít husté. Děti vatovými tyčinkami nanášejí (ťupkají) barvu na předkreslený obrázek.
- **EV prostupnost** – práce s plasty, malba přírodního objektu
- **Cíl** – rozvoj jemné motoriky

Tvořivá dramatika – Perníková chaloupka

- Děti se postaví po obvodu kruhu (kruh musí být dostatečně velký), který bude vymezovat herní prostor. Dvěma dětem pak zavážeme oči a postavíme je naproti sobě v dostatečné vzdálenosti. Pak paní učitelka hodí doprostřed herního prostoru „perníček“ (např. kostku ze stavebnice) a děti, které mají zavázané oči, se „po čtyřech“ snaží předmět co nejdříve najít. Při této hře je nutné dbát na to, aby se děti nesrazily hlavami.
- **EV prostupnost** – práce s přírodním prostředím v pohádkovém příběhu
- **Cíl** – rozvoj smyslového vnímání a koordinace pohybů

Motivační říkanka – Perníková chaloupka

Perníková chaloupka

Autor Michael Novotný

V lese se ztratili,
chaloupku spatřili.

Mařenko, Jeníku!

Je celá z perníku!

Experiment – igelitový sáček s vodou a párátka

- Sáček naplníme vodou, poté každé dítě do sáčku propíchne párátka a nechá ho v něm. Voda z děr v sáčku nevyteče. Na konci se párátka odšpuntují a voda vyteče.
- **EV prostupnost** – práce s vodou, fyzikální zákony
- **Cíl** – rozvoj kognitivních funkcí, osvojování si nových poznatků

Experiment – nafouknutý balonek bez dechu

Experiment – nafouknutý balonek bez dechu

- Do balonku nasypeme jedlou sodu, do sklenice nebo láhve nalijeme ocet. Balonek na sklenici nasadíme tak, aby se při nasazování soda nevysypala. Balónek k hrdlu láhve přivážeme provázkem. Když je nasazeno můžeme sodu do octa vysypat a balonek se nafoukne.
- **EV prostupnost** – práce s chemickými látkami, objevování fyzikálních zákonů
- **Cíl** – rozvoj kognitivních funkcí, osvojování si nových poznatků

Sněžný muž z kmínu

Sněžný muž z kmínu

- Na předkreslený obrázek nanese silnější vrstvu klovatiny nebo lepidla Herkules. Poté nasypeme celý nedrcený kmín (chlupy sněžného muže)
- **EV prostupnost** – využití koření ve výtvarném tvoření
- **Cíl** – rozvoj kognitivních funkcí, využití netradičního výtvarného materiálu

Technika vosková kresba

Technika vosková kresba

- Na bílý papír bílou voskovkou nakreslíme obrázek. Celý papír natřeme vodovými barvami – buď jednou barvou nebo barvy můžeme střídat. Co bylo nakresleno voskovkou, nám krásně vystoupí, protože vosk odpuzuje vodu. Raději své voskovky nejprve vyzkoušejte, jestli opravdu vodu odpuzují, protože se mi stalo, že voskovky vodu neodpuzovaly a tudíž obrázek nevyšel
- **Cíl** – osvojování si netradičních výtvarných technik, rozvoj estetického vkusu
- **EV prostupnost** – experimentování s barvami

Experiment – tajemné kreslení

- K tomuto experimentu budeme potřebovat sklenici, jedlou sodu nebo kypřicí prášek do pečiva, vodu, papír a štětec. **Ve sklenici smícháme lžičku kypřicího prášku (nebo jedlé sody) a lžičku vody.** Vznikne nám tak vysoce koncentrovaná kapalina. **Do této kapaliny namočíme štětec a na papír nakreslíme libovolný obrázek.** Ten pak necháme důkladně zaschnout. **Poté suchý obrázek pomalu přetřeme obarvenou vodou (hodně zředěnou barvou).** Hotovo!!!
Obrázek se nám zviditelnil.
- **EV prostupnost** – využití potravin při experimentování
- **Cíl** – osvojování si nových znalostí a dovedností

Multikulturní výchova – stavba chýše v Africe

- Paní učitelka dá dětem pokyn, aby si z různých molitanových či dřevěných kostek (dle možností každé třídy) postavily svojí chýši. Až budou mít chýši postavenou, **tak si ji vyzdobí patnácti až dvaceti předměty**. Děti by měly při této hře spolupracovat a společně se domluvit na tom, jaké předměty a kam v chýši umístí. **Poté všechny děti odejdou z místnosti a paní učitelka buď odstraní, nebo přemístí nějaký předmět (předměty) z chýše**. Poté se děti vrátí a jejich úkolem je poznat, jaký předmět z chýše zmizel, popřípadě byl přemístěn.
- **EV prostupnost** – Seznamování dětí s odlišným sociokulturním prostředím
- **Cíl** –rozvoj kognitivních funkcí a zrakové percepce

Experiment – kresba zmizíkem

Experiment – kresba zmizíkem

- Inkoustem natřeme celý papír a po zaschnutí na něj kreslíme zmizíkem. Tato technika je dobrá, protože se dá použít téměř na cokoli, nejlepší jsou ale zimní motivy. Není dobré si předkreslovat obrázek tužkou, protože jak budete „zmizíkovat“, tak tužka bude vidět
- **EV prostupnost** – chemická reakce zmizíku s inkoustem, netradiční výtvarná technika
- **Cíl** – osvojování si nových znalostí a dovedností

Pocitová hra - perníčky

- Děti se postaví po obvodu kruhu, před sebou mají záda kamaráda a na nich začínají péct perníčky. Učitelka říká například „očistíme vál“ a děti přejíždějí rukama po zádech kamaráda stojícího před ním jakoby čistí. Další pokyn od učitelky zní „nasypeme mouku“ a děti pomocí ťukání prsty na záda sypou mouku. „Rozklepneme vejce“ mírné udeření zavřenou dlaní do zad, „pocukrujeme“ jemné klepání prsty, „hněteme těsto“ masáž zad atd. Nakonec paní učitelka řekne „šup perníčky do pece“ a každý plácne kamaráda před sebou.
- **EV prostupnost** – seznamování dětí s kulturními tradicemi
- **Cíl** – Koordinace pohybů, respekt

Otiskování houbičkou

Otiskování houbičkou

- Ze čtvrtky si vystříhneme obláčky, které namočíme do vody a přiložíme na jinou čtvrtku. Potom namočíme houbičku anebo molitanový váleček do barvy a celou ji přes obláčky přebarvíme. Po odlepení obláčků nám vzniknou tělíčka oveček, a těm tuší už jen domalujeme hlavičky a nožičky. Takto můžeme dělat jakýkoli motiv. Jednoduché a přitom hezké.
- **EV prostupnost** – využití odpadového materiálu
- **Cíl** – rozvoj jemné motoriky a estetického vkusu

Experiment s papírovou utěrkou

- Papírovou utěrkou nastříháme na proužky o šíři asi dvou centimetrů. Na jeden konec cca jeden centimetr od okraje nakreslíme fixem barevný kroužek. Poté čistou stranu proužku ponoříme do sklenice s vodou tak, aby okraj s kroužkem koukal ven ze sklenice. Voda se pak do utěrky nasákne a smyje barevný kroužek. Na konci utěrky nám pak zůstane barevný pruh.
- **EV prostupnost** – využití odpadového materiálu, práce s vodou
- **Cíl** – osvojování si nových znalostí a dovedností

Omývaná klovatina

Omývaná klovatina

- Na bílou čtvrtku si nakreslíme klovatinou libovolný motiv obrázku. Poté, co klovatina zaschne, vezmeme barevné křídly a obrázek plošně vybarvíme přes celou plochu čtvrtky podle své fantazie tak, aby nám křída zakryla celou plochu čtvrtky. Pak vezmeme obrázek a omyjeme ho pod tekoucí vlažnou vodou. To, co jsme nakreslili klovatinou, pak po omytí zůstane bílé a zbytek obrázku bude barevný. Jednoduché a zároveň hezké. Pro svoji nenáročnost je proto tato technika vhodná i pro nejmenší děti.
- **EV prostupnost** – práce s vodou
- **Cíl** – rozvoj jemné motoriky a estetického vkusu

Smyslová hra - Najdi perníček

- Děti se postaví po obvodu kruhu (kruh musí být dostatečně velký), který bude vymezovat herní prostor. Dvěma dětem pak zavážeme oči a postavíme je naproti sobě v dostatečné vzdálenosti. Pak paní učitelka hodí doprostřed herního prostoru „perníček“ (např. kostku ze stavebnice) a děti, které mají zavázané oči, se „po čtyřech“ snaží předmět co nejdříve najít. Při této hře je nutné dbát na to, aby se děti nesrazily hlavami.
- **EV prostupnost** – vnímání prostředí sluchem a hmatem
- **Cíl** – rozvoj smyslového vnímání s vyloučením zraku

Experiment – síla přírody

- Na zahradě MŠ vykopeme dvě cca deset centimetrů hluboké díry. Do jedné vložíme PET lahev a do druhé ohryzek. Vše zahrabeme a za měsíc vykopeme. Uvidíme, co se stalo s ohryzkem a co s PET lahví.
- **EV prostupnost** – seznamování dětí s rozpadem odpadu
- **Cíl** – rozvoj smyslového, elementární poznatky o přírodě

Omývaná voskovka a tuš

Omývaná voskovka a tuš

- Na papír si nakreslíme libovolný obrázek nejprve tuší obrys obrázku a potom jej voskovými pastely vybarvíme. Potom papír zmuchláme a natřeme černou tuší. Nakonec obrázek omyjeme pod tekoucí vodou. Dílko pak získá nádech starého obrazu.
- **EV prostupnost** – práce s vodou
- **Cíl** – rozvoj estetického vkusu, netradiční výtvarná technika

Improvizace – černošský tanec

- Děti se postaví po obvodu kruhu. Paní učitelka určí jedno dítě, které vejde doprostřed kruhu a bude předvádět nějaký svůj specifický tanec. Všechny děti tento tanec napodobují. Po chvíli dítě, které bude chtít, vstoupí do kruhu k prvnímu dítěti a začne tancovat svůj tanec, čímž první dítě vystřídá, a to se zařazuje zpět do kruhu. Všechny děti opět tento tanec napodobují.
- **EV prostupnost** – seznamování dětí s odlišným sociokulturním prostředím
- **Cíl** – improvizace a koordinace pohybů

Experiment – co plave?

- Do velké nádoby nalijeme studenou vodu. Poté zkoumáme, jaké předměty vyplavou na hladinu, a které zůstanou u dna. Poté všechny předměty vyndáme a do nádoby nasypeme kilogram soli. Tím se změní hustota vody. Následně opět zkusíme, které předměty plavou na hladině, a které zůstanou u dna.
- **EV prostupnost** – práce s vodou, zkoumání přírodních zákonitostí
- **Cíl** – osvojování si nových znalostí a dovedností

Krupice ve výtvarném tvoření

Krupice ve výtvarném tvoření

- Čtvrtku formátu A4 po celém povrchu natřeme klovatinou a posypeme jemnou krupicí, kterou dostaneme v jakémkoli obchodě s potravinami. Po zaschnutí zapustíme do krupice vodové barvy tak, že vytvoříme obrázek. Štětcem musíme zapouštět jemně, abychom krupici neodrolili.
- **EV prostupnost** – práce s potravinou ve výtvarném tvoření
- **Cíl** – rozvoj jemné motoriky

Pohybová hra - ptáčci

- Pedagog vysype korálky (zrníčka) do vymezeného prostoru a na protilehlé straně vymezí další prostor (může být i nádoba). Děti se postaví do zástupu vedle prázdného prostoru (nádoby). Pedagog určí časový limit, ve kterém děti po jednom přenášejí korálky z jednoho prostoru do druhého („špetkovitým“ úchopem). Až donese korálek první dítě (ptáček), pak teprve vyrazí další dítě. Hra končí uplynutím časového limitu a u menších dětí v okamžiku, kdy přenesou všechny korálky.

Alternativa kolíčky

- **EV prostupnost** – hra na ptáčky, vcítění se do zvířátka
- **Cíl** – rozvoj jemné motoriky, špetkový úchop, koordinace pohybů

Experiment – poznej stejné dvojice

- Dětem zavážeme oči. Do prostoru před dítětem umístíme dvojice shodných předmětů (šišky, korkové zátky, peříčka, kameny, papírové krabičky, korálky...). Jejich úkolem je pouze pomocí hmatu najít shodné dvojice.
- **EV prostupnost** – práce s přírodninami
- **Cíl** – rozvoj hmatové percepce

Multikulturní výchova - šaman

- Paní učitelka určí jedno dítě, které bude šaman. Ten dostane do ruky **kouzelnou hůlku, poté prochází mezi dětmi a vybere si nějaké dítě, které začaruje v cokoli, například ve zvíře, věc nebo třeba strom či vítr. Při čarování musí vyslovit krátké zaklínadlo.**
- **EV prostupnost** – seznamování dětí s odlišnou kulturou
- **Cíl** – rozvoj sebevyjádření

Pohybová hra „Houbaři“

Na podzim je v našich lesích hojnost hub. Pojdme si tedy zahrát na houbaře. Děti se rozeběhnou po herně (hřišti, lese) a udělají dřep – stanou se houbami. Jedno dítě je houbařem, chodí mezi nimi a sbírá je, to znamená, že dítě, kterému položí houbař ruku na hlavu, jde za ním. Tak se vytvoří zástup sesbíraných hub. Houbař vyvede houby z lesa ven, tam se obrátí a zvolá: „Houby, hup, usmažím vás!“. Houby utíkají zpět na svá původní místa a opět přejdou do dřepu. Pravidla: Hra se opakuje několikrát a učitelka určuje houbaře. Houbař musí zavést děti do vzdálenosti nejméně 10 m od jejich míst. Metodická poznámka: Klademe důraz na orientaci, děti si mohou svá místa označit – stuhou, kroužkem, křídou, venku kamínkem. Orientační hry se dají hrát s dětmi v mateřské škole, ale i velmi úspěšně venku, a dokonce třeba i ve vodě.

EV prostupnost: hra propojená přírodními aspekty

Cíl – rozvoj rychlosti reakce a obratnosti

Experiment – co je průsvitné

- Potřebujeme tmavé prostředí a obyčejnou baterku, kterou rozsvícenou postupně přikládáme k nejrůznějším materiálům (papír, igelit, alobal aj.) a pozorujeme, zda jsou průsvitné či nikoliv. Děti před započetím predikují výsledek.
- **EV prostupnost** – práce se světlem
- **Cíl** – rozvoj kognitivních funkcí, zraková percepce

Experiment – přírodní váha

- Dřevěnou tyč nebo větev přivážeme v její polovině vodorovně švihadlem nebo jakýmkoli provazem k větvi. Na oba konce tyče pověsíme kbelíky. Poté postupně vážíme a porovnáváme váhu různých předmětů a věcí.
- **EV prostupnost** – výroba vlastní váhy, porovnávání hmotnosti přírodnin
- **Cíl** – rozvoj kognitivních funkcí, objevování, porovnávání

Pohybová hra „Přehazovaná“

- Herní prostor rozdělíme na dvě stejné poloviny, třeba provazem nebo švihadlem. Do každé rozházíme stejný počet papírových (sněhových) koulí. Úkolem stejně početných družstev je přeházet co nejvíc koulí do soupeřova herního prostoru.
- **EV prostupnost** – zprostředkovávání přírody dětem
- **Cíl** – rozvoj manipulačních dovedností